

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 88/2023

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα ΣΤ')

Συνεδρίαση της 21^{ης} Ιουνίου 2023

Σύνθεση

Πρόεδρος : Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Ασημίνα Ροδοκάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Αικατερίνη Γαλάνη, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Μαρία Δεληγιάννη, Μαρία Μπασδέκη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Γεωργία Ζουγανέλη, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθ. πρωτ. Φ.80000/56826/09.06.2023 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης - Διεύθυνσης Παροχών Κύριας Σύνταξης, Τμήματος Σύνταξης και Επιδομάτων Αναπηρίας.

Ερωτάται: α) εάν, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 38 του ν. 2072/1992, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 28 του ν. 2161/1993,

που εξίσωσαν την προστασία των πασχόντων από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία με εκείνη που παρέχεται και στους πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, αλλά μόνο σε θέματα μειώσεων και απαλλαγών από τέλη κυκλοφορίας, ταξινόμησης οχημάτων κ.λ.π., εμπίπτουν ή όχι, στην ειδική συνταξιοδοτική προστασία της παραγράφου 3 του άρθρου 16 του ν. 2227/1994 (άρα και στις ευεργετικές, ισχύουσες για τους τυφλούς και από τα δύο μάτια, διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 612/1977) και οι ασφαλισμένοι των ασφαλιστικών φορέων οι οποίοι πάσχουν από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία, καίτοι η πάθηση αυτή δεν συμπεριλαμβάνεται στις ρητά αναφερόμενες στις ανωτέρω διατάξεις του ν. 2227/1994 παθήσεις, που είναι η Βήτα-ομόζυγος μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, και εάν μπορεί και αυτή η κατηγορία πασχόντων (από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία) να συνταξιοδοτείται λόγω γήρατος με βάση τις ευεργετικές αυτές διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 612/1977, όπως ακριβώς και οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία με τους οποίους όμως, δυνάμει των ως άνω διατάξεων (του ν. 2072/1992), εξισώνεται πλήρως, μόνο στο φορολογικό, αλλά όχι και στο κοινωνικοασφαλιστικό πεδίο.

β) Αν ορθά ή όχι, δεν χορηγείται από τον e-ΕΦΚΑ, στα πλαίσια του άρθρου 99 του ν. 4387/2016, η βασική σύνταξη του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, όπως ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2458/1997 και η οποία βαίνει μειούμενη μέχρι την πλήρη εξάλειψή της την 1.1.2027, στους συνταξιοδοτούμενους από τον πρώην ΟΓΑ με τις διατάξεις του ν. 612/1977, καθώς και με διατάξεις που παραπέμπουν σ' αυτόν, στους ασφαλισμένους εκείνους που δεν έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας των 67 ετών.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Στ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 612/1977, δόθηκε η δυνατότητα συνταξιοδότησης λόγω γήρατος στους τυφλούς και από τους δύο

οφθαλμούς, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, ασφαλισμένους σε ασφαλιστικούς οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα, εφόσον συμπληρώσουν 4.050 ημέρες ή 15 έτη ασφάλισης οποτεδήποτε, λαμβάνοντας σύνταξη που υπολογίζεται προνομιακά και αντιστοιχεί σε 35 έτη ασφάλισης.

Η ως άνω ρύθμιση επεκτάθηκε μεταγενέστερα και σε ασφαλισμένους που πάσχουν κι από άλλες σοβαρές παθήσεις, εκτός της τυφλότητας, για τις οποίες συντρέχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, όπως α) παρατετραπληγικούς, β) πάσχοντες από νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου, που υποβάλλονται σε αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή έχουν υποστεί μεταμόσχευση νεφρού, γ)τους πάσχοντες από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, που υποβάλλονται σε μετάγγιση, δ)στους πάσχοντες από αιμορροφιλία τύπου Α΄ ή Β΄ καθώς και σε όσους έχουν μεταμόσχευση συμπαγών οργάνων (καρδιά, πνεύμονες, συκώτι, πάγκρεας) και βρίσκονται σε συνεχή ανοσοκαταστολή, ε)σε όσους πάσχουν από σκλήρυνση κατά πλάκας που επιφέρει παρα-τετραπληγία, στους ακρωτηριασμένους κατά τα δύο άνω ή κάτω άκρα και στ)στους πάσχοντες από κυστική ίνωση.

Με το υπ΄ αριθμ. πρωτ. Φ80000/61352/1381/23.11.2018 έγγραφο του Υπουργείου προς τον e-ΕΦΚΑ δόθηκε η οδηγία ότι η προϋπόθεση της μετάγγισης δεν απαιτείται να συντρέχει στις περιπτώσεις των ασφαλισμένων που πάσχουν από δρεπανοκυτταρική (ομόζυγη μορφή) ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία για την εφαρμογή του ν. 2227/1994. Η κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία ως πάθηση δεν συμπεριλαμβάνεται στις αναφερόμενες παθήσεις του άρθρου 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994 που ισχύουν για τους πάσχοντες από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, ούτε και σε καμία άλλη διάταξη αμιγώς συνταξιοδοτικού περιεχομένου.

Στις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2161/1993 αναφέρεται ότι «οι με κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία προστατεύονται από όλες τις διατάξεις που προστατεύονται και οι με μεσογειακή αναιμία πάσχοντες». Η τελευταία αυτή διάταξη τροποποιεί και συμπληρώνει το άρθρο 16 του ν. 1798/1988 (Α΄166), το οποίο αναφέρεται στους ανάπηρους που δικαιούνται απαλλαγής

από δασμούς και λοιπούς φόρους για την απόκτηση επιβατικού αυτοκινήτου, αναπηρικού αμαξιδίου και λοιπών βοηθημάτων κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 490/1976.

Σύμφωνα με τα παραπάνω και με το δεδομένο ότι η κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία δεν υπάγεται ρητά στις παθήσεις εκείνες (που είναι η β-ομόζυγος μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία) στις οποίες επεκτείνεται η ειδική συνταξιοδοτική προστασία της παραγράφου 3 του άρθρου 16 του ν. 2227/1994, ήτοι οι ισχύουσες για τους τυφλούς και από τα δύο μάτια, ευνοϊκές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος του άρθρου 1 του ν. 612/1977, το ερώτημα που τίθεται, στη προκείμενη περίπτωση, είναι εάν, ενόψει των διατάξεων του άρθρου 38 του ν. 2072/1992, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 28 του ν. 2161/1993, που εξίσωσε την προστασία των πάσχοντων από την πάθηση αυτή (κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία) με εκείνη που παρέχεται και στους πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, αλλά μόνο ως προς τις ειδικές αυτές φορολογικές διατάξεις (και πιο συγκεκριμένα για θέματα μειώσεων και απαλλαγών από τέλη κυκλοφορίας, ταξινόμησης οχημάτων κ.λ.π.), εμπίπτουν ή όχι, στην ειδική συνταξιοδοτική προστασία του ν. 2227/1994 (άρα και του ν. 612/1977), και οι πάσχοντες από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία και εάν πρέπει να αντιμετωπισθούν και αυτοί όπως ακριβώς και οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία, στις εν λόγω συνταξιοδοτικές διατάξεις.

2. Ως προς το δεύτερο ερώτημα της Υπηρεσίας σχετικά με την καταβολή της βασικής σύνταξης του π. ΟΓΑ σε όσους συνταξιοδοτούνται με το ειδικό καθεστώς του ν.612/1977, ο Οργανισμός μετά την υπ' αριθμ. 6/2015 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, που έγινε αποδεκτή από τον τότε Διοικητή, άρχισε να εφαρμόζει τις διατάξεις του ν. 612/1977 τόσο για τους τυφλούς ασφαλισμένους του αλλά και για τις κατηγορίες των αναπήρων που είχαν ενταχθεί στο νομοθετικό του πλαίσιο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας του π. ΟΓΑ (άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 2458/1997, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 41 παρ. 1 του ν. 2972/2001 (ΦΕΚ Α' 291), το ποσό της σύνταξης αποτελείται πρώτον από το ποσό που υπολογίζεται με βάση τις εισφορές που έχουν καταβληθεί και δεύτερον από τη

βασική σύνταξη, προϋπόθεση για την καταβολή της οποίας είναι η συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας του ασφαλισμένου και η πραγματοποίηση δεκαπέντε ετών στην ασφάλιση του π. ΟΓΑ. Η βασική σύνταξη χορηγείται υπό την προϋπόθεση της μη λήψης οποιαδήποτε άλλης σύνταξης και το ποσό της βαίνει μειούμενο ανάλογα με το έτος συνταξιοδότησης με έναρξη της μείωσης το 2003 μέχρι την πλήρη εξάλειψή της την 1.1.2027.

Στο άρθρο 99 του ν. 4387/2016 αναφέρεται ο υπολογισμός της κύριας σύνταξης του ΟΓΑ και η διαμόρφωσή της σε ποσοστά ανάλογα με το έτος κατάθεσης της αίτησης για συνταξιοδότηση και σύμφωνα με τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις του Οργανισμού, ως ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016. Όσοι θα συνταξιοδοτηθούν από 1.1.2031 θα λάβουν ολόκληρο το ποσό της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης.

Ο e-ΕΦΚΑ, επί του παρόντος, με δεδομένο το ηλικιακό όριο (συμπλήρωση 67^{ου} έτους) που αποτελεί προϋπόθεση τιθέμενη εκ του νόμου στη χορήγηση της βασικής σύνταξης, δεν την χορηγεί σε όσους συνταξιοδοτούνται χωρίς όριο ηλικίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 612/1977.

Κατόπιν των ανωτέρω διατυπώνεται το ερώτημα για το εάν πρέπει να χορηγείται η βασική σύνταξη του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, όπως ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2458/1997, στους συνταξιοδοτούμενους από τον πρώην ΟΓΑ με τις διατάξεις του ν. 612/1977, καθώς και με διατάξεις που παραπέμπουν σ' αυτόν, άνευ του ορίου ηλικίας των 67 ετών.

Νομοθετικό πλαίσιο

3. Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 1 του ν. 612/1977 *«Περί συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος των τυφλών των ησφαλισμένων εις ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητος του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών»* (Α' 164), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 1

1. Τυφλοί εξ αμφοτέρων των οφθαλμών ησφαλισμένοι εις ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητος του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών,

δικαιούνται συντάξεως λόγω γήρατος ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, εφ' όσον συνεπλήρωσαν χρόνον ασφαλίσεως δεκαπέντε (15) ετών, ή προκειμένης ασφαλίσεως υπολογιζομένης κατά την νομοθεσίαν του οικείου φορέως εις ημέρας, 4.050 ημέρας ασφαλίσεως.

2. Επιφυλασσομένων των διατάξεων της διεπούσης έκαστον οργανισμόν νομοθεσίας περί των τυχόν λαμβανομένων υπ' όψιν δια τον υπολογισμόν της συντάξεως αποδοχών, το ποσόν της συντάξεως των κατά την προηγουμένην παράγραφον προσώπων, καθορίζεται ίσον προς το αντιστοιχούν εις 35 έτη ασφαλίσεως ή εις 10.500 ημέρας ασφαλίσεως».

4. Στη παράγραφο 2 του άρθρου 23 του ν. 1882/1990 «Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις» (Α' 43), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 23

Απαλλαγή αυτοκινήτων αναπήρων

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 1798/1988 (ΦΕΚ Α' 166) προστίθεται περίπτωση Γ' ως ακολούθως:

"Γ. Στους άνω των 4 ετών Έλληνες πολίτες οι οποίοι: α. Είναι νοητικά καθυστερημένοι με δείκτη νοημοσύνης κάτω του 40%, ή β. πάσχουν από αυτισμό, εφ' όσον αυτός συνοδεύεται από επιληπτικές κρίσεις ή πνευματική καθυστέρηση ή οργανικό ψυχοσύνδρομο, οι οποίοι, εξαιτίας των παθήσεων αυτών έχουν καταστεί ανάπηροι, με συνολικό ποσοστό αναπηρίας από εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, είναι ανίκανοι για εργασία και έχουν ανάγκη βοήθειας ή γ. πάσχουν από μεσογειακή αναιμία ή δ. πάσχουν από νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου ή ε. πάσχοντες από συγγενή αιμορραγική διάθεση (αιμορροφιλία)». (Το εδάφιο ε' προστέθηκε στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, με την ΥΑ Γ4α/Φ.15/921 της 02.04.1990, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 46 εδάφ. κστ' του ν. 1914/1990 - Α' 178).¹

5. Στο άρθρο 38 του ν. 2072/1992 «Ρύθμιση επαγγέλματος ειδικού τεχνικού

¹ Η περίπτωση Γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 1798/1988, τίθεται όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή της με τα άρθρα 30 παρ. 3 του ν. 3943/2011 (Α' 66), 18 παρ. 1γ του ν. 4110/2013 (Α' 17) και 72 του ν. 4758/2020 (Α' 242).

προθετικών και ορθωτικών κατασκευών και λοιπών ειδών αποκατάστασης και άλλες διατάξεις» (Α' 125), ορίζεται ότι:

«Άρθρο 38

«Από τις διατάξεις του άρθρου 23 του ν. 1882/1990 προστατεύονται και οι πάσχοντες από σιδηροβλαστική αναιμία όπως ακριβώς και οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία».

6. Στο άρθρο 28 του ν. 2161/1993 «Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του ν. 1729/1989 "καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών προστασία των νέων και άλλες διατάξεις - ΦΕΚ 144 Α"» (Α' 119), ορίζεται ότι:

«Άρθρο 28

Στο άρθρο 38 του ν. 2072/1992 "Ρύθμιση επαγγέλματος ειδικού τεχνικού, προσθετικών και ορθωτικών κατασκευών και λοιπών ειδών αποκατάστασης και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Α'125)" προστίθεται εδάφιο ως ακολούθως: «Επίσης οι με κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία πάσχοντες προστατεύονται από όλες τις διατάξεις που προστατεύονται και οι με μεσογειακή αναιμία πάσχοντες».

7. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 16 του ν. 2227/1994 «Αύξηση των συντάξεων του Δημοσίου και άλλες διατάξεις» (Α'129), ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 16

3. Οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 612/1977 (ΦΕΚ Α' 164) εφαρμόζονται και στους πάσχοντες από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, που υποβάλλονται σε μετάγγιση και ασφαλίζονται στους ασφαλιστικούς οργανισμούς, αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων».

8. Στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του ν. 4169/1961 «Περί Γεωργικών Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α' 81), ως ισχύει, ορίζονται τα κάτωθι:

«Άρθρον 4

1. Ινα ο ησφαλισμένος τύχη συντάξεως λόγω γήρατος δέον να πληροί τας ακολούθους προϋποθέσεις: α) Να έχει το λιγότερο 25 χρόνια ασφάλισης, μετά τη συμπλήρωση του 21ου χρόνου της ηλικίας του....(το εδάφιο αυτό, τίθεται

όπως προστέθηκε με το άρθρο 8 παρ. 1 του ν.δ. 1390/1973 – Α'103). β) *Να έχη ηλικίαν συμπεπληρωμένην εξήκοντα επτά (65) ετών.².....* "δ. *Να μη λαμβάνη σύνταξιν εξ οιασδήποτε αιτίας εκ του Ελληνικού ή αλλοδαπού Δημοσίου Ταμείου ή ημεδαπού ή αλλοδαπού φορέως κοινωνικής ασφαλίσεως....».*

9. Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 5 και 1, 2 και 3 του άρθρου 12 του ν. 2458/1997 «*Σύσταση Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών και άλλες διατάξεις*» (Α' 15), ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 5

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος

1. Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη γήρατος, εφόσον πληρούν αθροιστικά τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) *έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας τους³,*

β) *έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης και καταβολή εισφορών για πέντε (5) έτη περιλαμβανομένου και του χρόνου ασφάλισης της παρ. 2 του παρόντος άρθρου. Από το έτος 2004, ο χρόνος των πέντε (5) ετών προσαυξάνεται, ανά ημερολογιακό έτος, κατά ένα (1) έτος μέχρι τη συμπλήρωση τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών ασφάλισης και αντίστοιχης καταβολής εισφορών.*

2. *Σύνταξης γήρατος δικαιούνται και όσοι έχουν συμπληρώσει 40 έτη ασφάλισης με καταβολή ασφαλιστικών εισφορών σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό φορέα και το 62ο έτος της ηλικίας τους....»* (Η παράγραφος 2 προστέθηκε και η αρχική παράγραφος 2 αναριθμήθηκε σε παρ. 3, με το άρθρο 18 παρ. 3 εδάφια Α και Β αντίστοιχα του ν. 4302/2014 – Α' 225).

«Άρθρο 12

Καταβολή σύνταξης Ο.Γ.Α.

1. *Όσοι καθίστανται συνταξιούχοι λόγω γήρατος δικαιούνται παράλληλα και τη συνταξιοδοτική παροχή που προβλέπεται από το άρθρο 4 του ν. 4169/1961, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του ανωτέρου άρθρου. Όσοι καθίστανται*

² Σημειωτέον ότι, το ηλικιακό αυτό όριο αυξήθηκε στο 67^ο με το άρθρο Πρώτο, παράγρ. ΙΑ, υποπαρ. ΙΑ.6 περ. 7 του ν. 4093/2012 – Α' 222, με το οποίο ορίστηκε ότι: «*Όπου από τις κείμενες διατάξεις του ΟΓΑ αναφέρεται το 64^ο έτος της ηλικίας αντικαθίσταται από το 66^ο και όπου από το 65^ο από το 67^ο*».

³ Ομοίως και εδώ, το 65^ο έτος αυξήθηκε, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην προηγούμενη υποσημείωση, στο 67^ο.

συνταξιούχοι λόγω γήρατος με δεκαπέντε τουλάχιστον έτη ασφάλισης στον ΟΓΑ δικαιούνται με τις ίδιες χρονικές προϋποθέσεις και την συνταξιοδοτική παροχή που προβλέπεται από το άρθρο 4 του ν. 4169/1961, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει επιφυλασσομένων των διατάξεων του δ' εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 4169/1961. Όσοι καθίστανται συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας δικαιούνται με τις ίδιες προϋποθέσεις και τη συνταξιοδοτική παροχή του ν.δ/τος 4575/1966, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, επιφυλασσομένων των διατάξεων του δ' εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 4169/1961» (Η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρ.41 Ν.2972/2001 Α' 291).

2. Για τους ασφαλισμένους, που αρχίζουν να συνταξιοδοτούνται από τον Κλάδο από το έτος 2003 μέχρι το έτος 2026, το ποσό της παραπάνω σύνταξης του Ο.Γ.Α., όπως αυτό διαμορφώνεται κάθε φορά, μειώνεται, ανάλογα με το έτος έναρξης της συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα:

Έτος έναρξης συνταξιοδότησης	Ποσοστό μείωσης σύνταξης ν. 4169/1961 και ν.δ/τος 4575/1966
2003	4%
2004	8%
.....	.....
2026	96%

3. Οι ασφαλισμένοι των οποίων η συνταξιοδότηση από τον Κλάδο θα αρχίσει από 1.1.2027 και εφεξής δεν δικαιούνται σύνταξη από τον Ο.Γ.Α. κατά τις διατάξεις του ν. 4169/1961.»

10. Στις παραγράφους 1 των άρθρων 51, 51 Α και 53, στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 55, στην παράγραφο 1 του άρθρου 99, καθώς και στην παράγραφο 1 του άρθρου 100 αντίστοιχα του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» (Α' 85), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 51

Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης - Σύσταση – Σκοπός

1. Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενο στο εξής «Ε.Φ.Κ.Α.», το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και έχει την έδρα του στην Αθήνα.

Από 1.1.2017, οπότε και αρχίζει η λειτουργία του ως φορέα κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα άρθρα 53επ. και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτών. Το Ν.Α.Τ. και ο Ο.Γ.Α. εξακολουθούν, και μετά την κατά τα ως άνω ένταξή τους, να διατηρούν αυτοτελή νομική προσωπικότητα για την άσκηση των μη ασφαλιστικών τους αρμοδιοτήτων...».

«Άρθρο 51Α

1. Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)» μετονομάζεται από την 1.3.2020 σε «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης», αποκαλούμενος στο εξής «e-Ε.Φ.Κ.Α.». Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)», νοείται ο «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.)». (Το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν.4670/2020 – με ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 108 του νόμου τούτου, από την 1.3.2020).

«Άρθρο 53

«1.Ο e- Ε.Φ.Κ.Α. αποτελείται από έναν (1) κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών, στον οποίο εντάσσονται, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος, οι παρακάτω φορείς, με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους, πλην των αναφερόμενων στο Κεφάλαιο ΣΤ' , ως εξής:

Α...

Ε. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), εκτός του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας.

α. Κλάδος Υποχρεωτικής Ασφάλισης του ν. 4169/1961 (Α΄81).

β. Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του ν. 2458/1997 (Α΄15).

γ. Κλάδος Υγείας.

δ. Λογαριασμός Παροχών σε χρήμα.».

«Άρθρο 55

Ασφαλιστέα πρόσωπα

1. Στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. υπάγονται υποχρεωτικά:

α. Οι μέχρι την ένταξη ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών των εντασσόμενων φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, καθώς και οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Δημοσίου και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών, οι οποίοι καθίστανται αντιστοίχως ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ε.Φ.Κ.Α..

2. Οι ασφαλισμένοι των ανωτέρω εντασσόμενων φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών, καθώς και του Δημοσίου, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτών, όπως ισχύουν, εκτός όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο παρών νόμος».

«Άρθρο 100

Γενικές μεταβατικές διατάξεις Ε.Φ.Κ.Α.

1. Η παύση της λειτουργίας των εντασσόμενων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.....»

11. Με το άρθρο μόνο της υπ΄ αριθμ. Φ.80000/οίκ.60871/16291/02-01-2017 απόφασης του Υφυπουργού Εργασίας «Παύση από 1-1-2017 της λειτουργίας των εντασσομένων στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης Ε.Φ.Κ.Α.

φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών» (Β΄ 3/05-01-2017), ορίσθηκαν τα εξής:

«Άρθρο: ΜΟΝΟ

1. Η παύση της λειτουργίας των παρακάτω εντασσομένων στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης Ε.Φ.Κ.Α. φορέων με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους από 01.01.2017:

Ε. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), εκτός του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας.

α. Κλάδος Υποχρεωτικής Ασφάλισης του Ν. 4169/1961 (Α΄ 81).

β. Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του Ν. 2458/1997 (Α΄ 15).

γ. Κλάδος Υγείας.

δ. Λογαριασμός Παροχών σε χρήμα.».

«Άρθρο 99

Μεταβατική διάταξη για συνταξιοδοτικές παροχές ασφαλιζομένων στον ΟΓΑ

1. Για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης των προσώπων του άρθρου 40 του παρόντος που θα κατατεθούν από την έναρξη ισχύος του παρόντος έως 31.12.2030 ισχύουν τα εξής:

α. Για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης που θα κατατεθούν από 1.1.2017 έως 31.12.2017 το ποσό της σύνταξης αποτελείται από το άθροισμα δύο επιμέρους ποσών: κατά ποσοστό 93,80% από το ποσό που προκύπτει με βάση τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις του ΟΓΑ όπως αυτές ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, με την επιφύλαξη του άρθρου 40 και κατά ποσοστό 6,20% από το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης.

β. Για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης που θα κατατεθούν από 1.1.2018 έως 31.12.2030 το ποσό της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης διαμορφώνεται σταδιακά κατ' έτος σε ποσοστό 12,90%, 19,60%, 26,30%, 33%, 39,70%, 46,40%, 53,10%, 59,80%, 66,50%, 73,20%, 79,90, 86,60%, 93,30%, αντίστοιχα. Το ποσό που προκύπτει με βάση τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις του ΟΓΑ, όπως αυτές ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος

του παρόντος, διαμορφώνεται σταδιακά κατ' έτος σε ποσοστό 87,10%, 80,40%, 73,70%, 67,00%, 60,30%, 53,60%, 46,90% 40,20% 33,50%, 26,80%, 20,10%, 13,40% και 6,70%, αντίστοιχα.

γ. Όσοι συνταξιοδοτούνται από 1.1.2031 και εφεξής λαμβάνουν ολόκληρο το ποσό της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης, κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 7 και 28».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, καθώς και όσων τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

12. Με τις διατάξεις του ν. 612/1977 εισάγονται ευεργετικές ρυθμίσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος για τους ασφαλισμένους των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης τυφλούς και από τους δύο οφθαλμούς, ως ειδική κατηγορία ασφαλισμένων που χρήζει, εξαιτίας της ιδιαιτερότητας της κατάστασης διαφορετική μεταχείριση, όπως άλλωστε επιτάσσει ρητά το Σύνταγμα και οι διεθνείς συμβάσεις, διακηρύξεις και κανονισμοί προστασίας σχετικά με την αναπηρία. Η εφαρμογή των ευεργετικών αυτών ρυθμίσεων έχει επεκταθεί με ειδικές νομοθετικές διατάξεις και σε άλλες κατηγορίες ατόμων που πάσχουν από αναπηρίες βαριάς μορφής, όπως οι παρα-τετραπληγικοί, οι αιμοκαθαιρόμενοι, οι πάσχοντες από κυστική ίνωση, οι πάσχοντες από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική αναιμία.

13. Η συνταγματική διάταξη του άρθρου 21 σε συνδυασμό με την αρχή της αναλογικής ισότητας του άρθρου 4 παρ. 1 και με την διάταξη του άρθρου 116 που επιτρέπει τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ ομάδων οι οποίες τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανισότητας, δίνει τη δυνατότητα στο νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την προστασία, ή τη διευκόλυνση των ατόμων με αναπηρία. Το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς των τυφλών ασφαλισμένων του ν. 612/1977 αποτελεί αφενός, μία θεμιτή απόκλιση από

την αρχή της ισότητας, για λόγους προστασίας των ατόμων με αναπηρίες και αφετέρου, έκφραση της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου.

14. Με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 ν. 612/1977, παρασχέθηκε η ευχέρεια στους τυφλούς «εξ αμφοτέρων των οφθαλμών», ασφαλισμένους των ασφαλιστικών οργανισμών αρμοδιότητας του τότε υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών και ήδη Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, να συνταξιοδοτούνται λόγω γήρατος, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, εφόσον συμπληρώνουν, οι μεν ασφαλισμένοι σε φορείς όπου ο χρόνος ασφάλισης υπολογίζεται σε έτη, δεκαπέντε έτη ασφάλισης, οι δε ασφαλισμένοι σε φορείς όπου ο χρόνος ασφάλισης υπολογίζεται σε ημέρες, 4.050 ημέρες ασφάλισης, ενώ περαιτέρω με τις παραγράφους 2, 3 και 4 του ίδιου άρθρου καθιερώθηκε προνομιακός υπολογισμός του ποσού της λαμβάνουσας σύνταξης, καθόσον αυτή θα αντιστοιχεί σε πλασματικό χρόνο ασφάλισης 10.500 ημερών (ανεξάρτητα από τον πραγματικό χρόνο ασφάλισης τούτων).

15. Οι ευεργετικές ρυθμίσεις του ν. 612/1977, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, επεκτάθηκαν μεταγενέστερα με διατάξεις διάφορων νόμων σε ασφαλισμένους παραπληγικούς και τετραπληγικούς, καθώς και σε ασφαλισμένους που πάσχουν από άλλες παθήσεις για τις οποίες συντρέχει ποσοστό αναπηρίας, τουλάχιστον 67%, οι οποίοι έτσι μπορούν να τύχουν σύνταξης λόγω γήρατος χωρίς όριο ηλικίας και με χρόνο ασφάλισης δεκαπέντε (15) μόνο ετών, λαμβάνοντας μάλιστα και αυξημένο, σε σχέση με τον χρόνο (των 15 ετών) ασφάλισης που πραγματοποίησαν, ποσό σύνταξης. Με την διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, ορίστηκε ότι οι ανωτέρω διατάξεις (του άρθρου 1 του ν. 612/1977), εφαρμόζονται και στους πάσχοντες από Βήτα ομόζυγο μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% ασφαλισμένους, οι οποίοι υποβάλλονται σε μετάγγιση. Στη συνέχεια με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ80000/61352/23.11.2018 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας προς τον ΕΦΚΑ δόθηκε η οδηγία ότι στις περιπτώσεις των ασφαλισμένων που πάσχουν από δρεπανοκυτταρική αναιμία (ομόζυγη μορφή) ή μικροδρεπανοκυτταρική δεν απαιτείται η προϋπόθεση της μετάγγισης για την εφαρμογή του ν. 2227/1994. Η διάταξη δεν αναφέρεται σε όλες τις μορφές αναιμίας αλλά μόνο σε αυτές που ρητά κατονομάζει. Ο νομοθέτης δηλαδή,

δεν επέκτεινε την προστασία και σε ασφαλισμένους που έπασχαν από άλλες ασθένειες του αίματος, όπως στην περίπτωση της αιμορροφιλίας τύπου Α ή Β, για την οποία η ρύθμιση έγινε δέκα χρόνια μετά, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 3232/2004 (Α' 48).

16. Η αναιμία ιατρικά ορίζεται ως μία παθολογική κατάσταση του οργανισμού, κατά την οποία κυκλοφορεί μικρότερη, από τη φυσιολογική, μάζα αριθμού ερυθρών αιμοσφαιρίων στο αίμα. Δεν αποτελεί στην ουσία κλινική εκδήλωση (σύμπτωμα) αλλά εργαστηριακό εύρημα. Υπάρχουν διάφοροι τύποι αναιμίας οι οποίοι ανάλογα με τα αίτια και τη μορφή τους ταξινομούνται σε κατηγορίες. Για παράδειγμα η λευχαιμία και τα λεμφώματα ανήκουν στην κατηγορία της μυελοφθισικής αναιμίας με κύριο χαρακτηριστικό την μείωση της παραγωγής των ερυθρών αιμοσφαιρίων. Η μεσογειακή και η δρεπανοκυτταρική αναιμία ανήκουν στις αιμολυτικές αναιμίες, που οφείλονται σε αυξημένη καταστροφή των ερυθρών αιμοσφαιρίων. Η σιδηροβλαστική αναιμία είναι μια μορφή αναιμίας, σύμφωνα με την οποία ο οργανισμός δεν παράγει υγιή, φυσιολογικά ερυθρά αιμοσφαίρια. Μπορεί να είναι κληρονομική (σπάνια) αλλά και επίκτητη, που εμφανίζεται μετά από έκθεση του οργανισμού σε τοξίνες, λόγω διατροφικής ανεπάρκειας ή άλλων προβλημάτων υγείας. Ανάλογα με τη μορφή της αναιμίας, καθορίζεται και η θεραπεία της (πληροφορίες από τη βικιπαιδεία και ιατρικά συγγράμματα).

17. Στην περίπτωση της κληρονομικής σιδηροβλαστικής αναιμίας ο νομοθέτης γνώριζε την πάθηση από το έτος 1993, όταν με τη διάταξη του άρθρου 28 του ν. 2161/1993 επέκτεινε και στους πάσχοντες από τη νόσο αυτή την προστασία που είχαν μέχρι τότε οι πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία. Η προστασία αυτή όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 23 του ν. 1882/1990, 38 του ν. 2072/1992 και 28 του ν. 2161/1993 αφορά φορολογικές και τελωνειακές απαλλαγές και όχι ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Αν ο νομοθέτης ήθελε να εντάξει και τους πάσχοντες με κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ν. 612/1977, θα τους είχε συμπεριλάβει ρητά και αυτούς στη διάταξη του άρθρου 16 του ν. 2227/1994, όπως το έπραξε με τους πάσχοντες από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, τους οποίους ρητά συμπεριέλαβε στη διάταξη αυτή, χωρίς ωστόσο να κάνει το ίδιο

και για τους πάσχοντες με κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία, καίτοι γνώριζε τη συγκεκριμένη πάθηση από το έτος 1993, που την είχε μεν, εξομοιώσει, με την μεσογειακή αναιμία, ως προς την προστασία που παρεχόταν στους πάσχοντες από αυτή, πλην όμως, μόνο στο περιορισμένο πεδίο της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, όχι όμως και στο πεδίο της κοινωνικοασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας.

18. Περαιτέρω, με βάση τη γενική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου περί στενής ερμηνείας των διατάξεων που παρέχουν ασφαλιστικό προνόμιο, οι διατάξεις του ν. 612/1977 εισάγουν εξαίρεση από τον βασικό κανόνα, αφού καθορίζουν μειωμένα έτη ασφάλισης και δεν θέτουν ηλικιακό όριο για την συνταξιοδότηση των τυφλών και των ατόμων με αναπηρία που έχουν ενταχθεί στο ρυθμιστικό πεδίο του νόμου αυτού, με συνέπεια να μην χωρεί διασταλτική ή αναλογική εφαρμογή τους και σε άλλες κατηγορίες ασφαλισμένων που ο νομοθέτης – εν γνώσει του εν προκειμένω-. δεν συμπεριέλαβε στις ρυθμίσεις του (ΣτΕ 2033/1990 ΕΔΚΑ 1990, 2035/1990 ΕΔΚΑ 1991 κ.α).

19. Το γεγονός δε ότι ο νομοθέτης δεν ήθελε να εντάξει, ενώ γνώριζε τη συγκεκριμένη πάθηση, και τους πάσχοντες με κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ν. 612/1977, προκύπτει εξ αντιδιαστολής και από το ότι στην με αριθμό 1235/26.10.2021 ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με τίτλο «Αντιστοίχιση παθήσεων του άρθρου 16 του ν. 1798/1988 με τον ενιαίο πίνακα προσδιορισμού ποσοστού αναπηρίας», περιλαμβάνονται οι πάσχοντες με σιδηροβλαστική αναιμία (άρθρο 38 του ν. 2072/1992) και όχι οι πάσχοντες με κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία (άρθρο 28 του ν. 2161/1993). Σημειωτέον ότι η διάταξη του άρθρου 16 του ν. 1798/1988 αναφέρεται σε φοροαπαλλαγή για την αγορά επιβατικού ΙΧ οχήματος από άτομα με πιστοποιημένη αναπηρία.

20. Συνεπώς και σε συνέχεια των όσων αναπτύχθηκαν παραπάνω, η απάντηση που προσήκει στο πρώτο ερώτημα της Υπηρεσίας είναι ότι οι πάσχοντες από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία δεν εντάσσονται στο ειδικό, ευεργετικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ν. 612/1977, όπως οι

πάσχοντες από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική ή μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία, τους οποίους ρητά αναφέρει η διάταξη του άρθρου 16 παράγραφος 3 του ν. 2227/1994 και δεν χωρεί αναλογική ή διασταλτική εφαρμογή της ως άνω διάταξης διότι, η τελευταία διάταξη είναι ειδική (ασφαλιστική) και μεταγενέστερη αυτής του άρθρου 28 του ν. 2163/1993 (φορολογική), οπότε αν ο νομοθέτης ήθελε να εντάξει στην προστασία του ν. 612/1977 και τους πάσχοντες από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία θα το είχε ρητά επαναλάβει και στη νεότερη διάταξη. Σε κάθε δε περίπτωση, η εξομοίωση των δύο ως άνω κατηγοριών πασχόντων (από μεσογειακή αναιμία και κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία) που έχει θεσπιστεί με τις διατάξεις των άρθρων 38 του ν. 2072/1992 και 28 του ν. 2161/1993 και περιορίζεται αυστηρά σε συγκεκριμένα ευεργετήματα του τομέα της φορολογικής νομοθεσίας, δεν μπορεί να διευρυνθεί έτσι ώστε να εξομοιωθούν πλήρως οι δύο αυτές παθήσεις και ως προς τα ευεργετήματα που παρέχονται στους πάσχοντες από αυτές σε όλους τους τομείς της νομοθεσίας μας και ιδίως στον τομέα της συνταξιοδοτικής – ασφαλιστικής νομοθεσίας, ενόψει μάλιστα και του χαρακτήρα των διατάξεων της τελευταίας, ως στενώς ερμηνευτέων.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

21. Με το ν. 4387/2016 αναμορφώθηκε το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στο πλαίσιο ενός ενιαίου συστήματος και συστάθηκε ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), που άρχισε να λειτουργεί από 01-01-2017 (άρθρο 51 παρ. 1) και ο οποίος αργότερα μετονομάστηκε σε e-Ε.Φ.Κ.Α. (άρθρο 51Α του ν. 4387/2016 που προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4670/2020). Στον φορέα αυτόν εντάχθηκε η πλειονότητα των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, μεταξύ των οποίων και ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) για τις ασφαλιστικές του αρμοδιότητες (άρθρο 51 παρ. 2 εδάφ. γ´) και πιο συγκεκριμένα ο Κλάδος Υποχρεωτικής Ασφάλισης του ν. 4169/1961, ο Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του ν. 2458/1997, ο Κλάδος Υγείας και ο Λογαριασμός παροχών σε χρήμα του ΟΓΑ (άρθρο 53 παρ. 1Ε του ν. 4387/2016), οι οποίοι, από την έναρξη της λειτουργίας (01-01-2017) του e-Ε.Φ.Κ.Α., έπαυσαν να λειτουργούν αυτοτελώς (κατ'άρθρο μόνο παρ. 1Ε περ. α' της Υ.Α. Φ. 80000/οίκ. 60871/02-01-2017).

Οι μέχρι την ένταξη δε αυτή, ασφαλισμένοι των ενταχθέντων στον Ε.Φ.Κ.Α. ως άνω κλάδων του πρώην ΟΓΑ, κατέστησαν πλέον ασφαλισμένοι του Ε.Φ.Κ.Α. και εξακολούθησαν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας του ΟΓΑ, όπως ισχύουν, εκτός των όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο ν. 4387/2016 (άρθρο 55 παρ. 1 και 2 του ν. 4387/2016).

22. Ο πρώην ΟΓΑ ιδρύθηκε με το ν. 4169/1961 και ασφάλιζε αυτοδικαίως (κατ'άρθρο 1 του νόμου αυτού) για παροχή σύνταξης λόγω γήρατος τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου πρόσωπα (ήτοι τα απασχολούμενα, κατά κύριο επάγγελμα, στην αγροτική οικονομία) και για παροχή περίθαλψης ασθένειας τα ίδια πρόσωπα, καθώς και, μεταξύ άλλων και τα μέλη των οικογενειών τους (άρθρο 7 του ίδιου νόμου).

23. Στη συνέχεια, με το νόμο 1745/1987, συστάθηκε στον ΟΓΑ και άρχισε να λειτουργεί από 1-1-1988 ειδικός και αυτοτελής "Κλάδος Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών", στην ασφάλιση του οποίου υπάχθηκαν, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του νόμου αυτού, υποχρεωτικά και αυτοδίκαια, όλα τα πρόσωπα τα οποία ασφαλιζόνταν για σύνταξη στον ΟΓΑ, σκοπός δε του Κλάδου αυτού, κατά το άρθρο 1 παρ. 2 του ίδιου νόμου, ήταν η χορήγηση πρόσθετης σύνταξης στα πρόσωπα αυτά.

24. Επακολούθησε ο ν. 2458/1997, με το άρθρο 1 του οποίου συστάθηκε στον ΟΓΑ και άρχισε να λειτουργεί από 1-1-1998 αυτοτελής "Κλάδος Κύριας Ασφάλισης Αγροτών", ο οποίος κατέστη (κατά την παρ. 5 του ίδιου άρθρου) καθολικός διάδοχος του καταργηθέντος (ομοίως από 1-1-1998) Κλάδου Πρόσθετης Ασφάλισης Αγροτών. Σκοπός του Κλάδου αυτού είναι η χορήγηση κύριας σύνταξης στα υπαγόμενα στην ασφάλισή του πρόσωπα (άρθρο 1 παρ. 2), σε αυτόν δε, υπάχθηκαν υποχρεωτικά και αυτοδίκαια, όλα τα πρόσωπα που ασφαλιζόνταν στον ΟΓΑ, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις (άρθρο 2), καταβάλλοντας όμως εισφορές (άρθρο 3), ενώ ο χρόνος καταβολής εισφορών από αυτά, στον καταργηθέντα Κλάδο Πρόσθετης Ασφάλισης (του ν. 1745/1987), θεωρήθηκε, ύστερα από αίτησή τους, ως χρόνος διαδραμών στον νεοσυσταθέντα αυτό Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών (άρθρο 5 παρ. 2), με συνέπεια, οι ως άνω, προερχόμενοι από τον παλαιό Κλάδο (Πρόσθετης Ασφάλισης) του ΟΓΑ, ασφαλισμένοι, να

θεωρούνται πλέον ως ασφαλισμένοι του νέου αυτού Κλάδου (Κύριας Ασφάλισης Αγροτών) του Οργανισμού αυτού.

25. Συνεπώς, στον πρώην ΟΓΑ, ασφαλιζονταν αρχικά οι αγρότες με βάση ένα ιδιόμορφο σύστημα κανόνων κοινωνικής ασφάλισης, που είχε θεσπισθεί με το ν. 4169/1961 και προέβλεπε την απονομή προνοιακής (βασικής) σύνταξης σε όσους ασχολούνταν συστηματικώς με αγροτικές εργασίες και βιοπορίζονταν από αυτές, το οποίο στη συνέχεια μεταβλήθηκε με το ν. 2458/1997 σε ένα νέο ιδιαίτερο σύστημα για την κοινωνική ασφάλιση των αγροτών, που είχε ως στόχο τη σταδιακή μετάβαση από το σύστημα από το σύστημα της προνοιακής (βασικής) σύνταξης του ν. 4169/1961 και της πρόσθετης σύνταξης του ν. 1745/1987, προς ένα νέο ανταποδοτικό σύστημα που στηριζόταν στη καταβολή εισφορών εκ μέρους των ασφαλισμένων αγροτών (ΣτΕ 1203/2022, ΑΕΔ 6/2021).

26. Ο ΟΓΑ λοιπόν, ο οποίος δεν αποτελούσε, με βάση τις αρχικές διατάξεις σύστασής του (ν. 4169/1961) κανονικό φορέα κοινωνικής ασφάλισης, για το λόγο ότι χορηγούσε παροχές κλάδων σύνταξης και ασθένειας οιοσδήποτε προνοιακού χαρακτήρα και πάντως μη στηριζόμενες στο ανταποδοτικό σύστημα παροχών - εισφορών, απέκτησε τέτοιο χαρακτήρα, μόνο μετά τη σύσταση σε αυτόν, με το ν. 2458/1997, κλάδου κύριας ασφάλισης αγροτών, στηριζόμενου ευθέως στο εν λόγω ανταποδοτικό σύστημα εισφορών – παροχών, οπότε και μετεξελίχθηκε από την έναρξη λειτουργίας (01-01-1998) του κλάδου τούτου, σε κανονικό φορέα κύριας ασφάλισης (ατομικές Γνωμ. ΝΣΚ 317/2011, 375/2010).

27. Εξάλλου, με βάση τη διάταξη του άρθρου 12 παρ. 1 του ν. 2458/1997, όπως αυτή ισχύει μετά την τροποποίησή της με το άρθρο 41 παρ. 1 του ν. 2972/2001, οι αγρότες που καθίστανται συνταξιούχοι λόγω γήρατος δικαιούνται παράλληλα, εκτός από την ανταποδοτική σύνταξη του άρθρου 9 του ν. 2458/1997, που τους χορηγείται εφόσον αυτοί πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 1 περ. α και β του ν. 2458/1997 (ήτοι έχουν συμπληρώσει το 67^ο έτος της ηλικίας τους και πραγματοποιήσει 15 έτη ασφάλισης, με αντίστοιχη καταβολή των εισφορών του χρονικού αυτού διαστήματος), και το ποσό της «βασικής» σύνταξης λόγω γήρατος, ήτοι

εκείνης που χορηγεί ο ΟΓΑ, στους ασφαλισμένους του που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, στο οποίο ρητά παραπέμπει το εδάφιο β' της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου 12 (και οι οποίες είναι η συμπλήρωση και πάλι το 67^{ου} έτους της ηλικίας τους, καθώς και η πραγματοποίηση εκ μέρους τους 15 ετών ασφάλισης). Το ποσό δε της σύνταξης που δικαιούνται τα ανωτέρω πρόσωπα, αποτελείται πρώτον, από το ποσό που υπολογίζεται με βάση τις εισφορές που έχουν καταβληθεί και δεύτερον από τη βασική σύνταξη (του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 4169/1961), για την καταβολή της οποίας πρόσθετη προϋπόθεση (εκτός δηλαδή από το ηλικιακό όριο των 67 ετών και του χρόνου ασφάλισης των 15 ετών) είναι να μην λαμβάνει ο ασφαλισμένος οποιαδήποτε άλλη σύνταξη και το ποσό της οποίας (βασικής σύνταξης) βαίνει μειούμενο αναλόγως του έτους συνταξιοδότησης, με έναρξη της μείωσης το έτος 2003, μέχρι την πλήρη εξάλειψή της την 01.01.2027 (βλ. σχετικώς τον πίνακα της παραγράφου 2 του άρθρου του ν. 2458/1997).

28. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης για όσους συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του ν. 612/1977, και με όσες παραπέμπουν στον νόμο αυτό, είναι προνομιακός και τούτο διότι, το ποσό της σύνταξης αντιστοιχεί σε 35 έτη ασφάλισης, ανεξάρτητα από τον πραγματικό χρόνο ασφάλισης του αναπήρου που δεν μπορεί να υπολείπεται των 15 ετών ασφάλισης ή 4050 ημερών προκειμένου περί μισθωτών.

29. Ο πρώην ΟΓΑ, ενώ αρχικά δεν εφαρμόζε τις διατάξεις του ν. 612/1977, καθώς δεν υφίστατο νομοθετική πρόβλεψη στις διατάξεις της νομοθεσίας του, ούτε και μετά τη σύσταση του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης που έγινε με τον προαναφερθέντα ν. 2458/1997, άρχισε να εφαρμόζει το ειδικό ευεργετικό καθεστώς του νόμου τούτου (612/1977), τόσο για τους τυφλούς ασφαλισμένους του ΟΓΑ, όσο και για τις λοιπές ειδικές κατηγορίες αναπήρων που καλύπτονται από το εν λόγω ευεργετικό καθεστώς, μόνο μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 6/2015 γνωμοδότησης του ΣΤ' Τμήματος του ΝΣΚ, που την έκανε δεκτή ο Οργανισμός αυτός, χορηγώντας ωστόσο, στις ως άνω κατηγορίες αναπήρων, χωρίς το ηλικιακό όριο των 67 ετών, μόνο το ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης του άρθρου 12 του ν. 2458/1997, όχι όμως και εκείνο της προνοιακής (βασικής) σύνταξης (του άρθρου 4 του ν. 4169/1961).

30. Το ερώτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι εάν θα πρέπει να χορηγείται η (προνοιακού χαρακτήρα) βασική σύνταξη του πρώην ΟΓΑ, του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, που, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 12 του ν. 2458/1997, αποτελεί το ένα τμήμα της απονεμόμενης στους ασφαλισμένους του Οργανισμού αυτού σύνταξης (το άλλο είναι η ανταποδοτική σύνταξη του άρθρου 5 του ν. 2458/1997) και στους συνταξιοδοτούμενους λόγω γήρατος από τον πρώην ΟΓΑ με τις διατάξεις του ν. 612/1977 (καθώς και με διατάξεις που παραπέμπουν στο νόμο αυτό) ανάπηρους αγρότες, άνευ του ορίου ηλικίας των 67 ετών, που τίθεται ως προϋπόθεση από την ανωτέρω διάταξη (του άρθρου 4 του ν. 4169/1961) για τη χορήγηση της βασικής αυτής σύνταξης.

31. Όπως προεκτέθηκε, ο ν. 612/1977 περί συνταξιοδότησης λόγω γήρατος των τυφλών, καθώς και των πασχόντων από άλλες παθήσεις που παραπέμπουν στο νόμο αυτό, δεν μπορούσε να εφαρμοσθεί επί της προνοιακού χαρακτήρα βασικής σύνταξης που χορηγούταν στους αγρότες με βάση τις διατάξεις του ν. 4169/1961, γιατί οι ειδικές αυτές διατάξεις (του ν. 612/1977) προϋπέθεταν για την εφαρμογή τους (άρθρο 1) «ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών» και τέτοιος δεν ήταν ο προνοιακός ΟΓΑ. Αργότερα όταν μετεξελίχθηκε ο ΟΓΑ σε κανονικό ασφαλιστικό φορέα (ήτοι από την έναρξη ισχύος 01/01/1998 - των διατάξεων του ν. 2458/1997), τότε κατέστη δυνατή η εφαρμογή και στον πρώην ΟΓΑ (που εποπτευόταν και αυτός από το Υπουργείο Κ.Υ. ad hoc ατομική γνωμοδότηση ΝΣΚ 375/2010), των αφορσών όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς αρμοδιότητας του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών (ήδη Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων) ειδικών διατάξεων του ν. 612/1977. Συνεπώς, μόνο η χορήγηση της προβλεπόμενης στο ν. 2458/1998 ανταποδοτικής παροχής - σύνταξης (που, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 του νόμου αυτού, αποτελεί το ένα τμήμα της χορηγούμενης στους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ σύνταξης λόγω γήρατος), θα μπορούσε ειδικώς για τους τυφλούς και για τους πάσχοντες με τις λοιπές – εξομοιούμενες με τους τυφλούς – παθήσεις, να γίνει ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, ήτοι κατά κάμψη του - οριζόμενου στην παράγραφο 1β του άρθρου 5 του ν. 2458/1997 για τη χορήγηση της παροχής αυτής - ηλικιακού

ορίου των 67 ετών (που από το 65^ο αυξήθηκε στο 67ο έτος με την περ. 7 της υποπαράγρ. ΙΑ.6 της παράγρ. ΙΑ του άρθρου Πρώτου του ν. 4093/2012).

32. Όταν όμως πρόκειται για την χορήγηση του ετέρου τμήματος της σύνταξης που δικαιούνται οι ασφαλισμένοι του Οργανισμού αυτού στα πλαίσια του άρθρου 12 του ν. 2458/1997, ήτοι την προνοιακή παροχή που καταβάλλεται σε αυτούς δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, όπως ισχύει, τότε δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις ν. 612/1977 ειδικώς κατά το μέρος τους που δεν θέτουν όριο ηλικίας (γιατί όσον αφορά στην προϋπόθεση του χρόνου ασφάλισης ταυτίζονται με την συνταξιοδοτική νομοθεσία του ΟΓΑ, αφού απαιτούν 15ετία όπως και οι διατάξεις του ΟΓΑ) και ως εκ τούτου η χορήγηση του τμήματος αυτού της δικαιούμενης παρά των ανωτέρω προσώπων (προνοιακού χαρακτήρα) βασικής σύνταξης, καταβάλλεται μόνο με την προϋπόθεση της συμπλήρωσης του προβλεπόμενου στο άρθρο 4 του ν. 4169/1961 ηλικιακού ορίου (των 67 ετών).

33. Συνεπώς, στις προσδιοριζόμενες στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 4169/1961 ουσιαστικές προϋποθέσεις για την καταβολή της «βασικής» σύνταξης του πρώην ΟΓΑ, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ, συμπεριλαμβάνεται οπωσδήποτε και η συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας του ασφαλισμένου (ΣΤΕ 294/2020, 2250/2018 δημοσιευμένες στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ).

34. Με το δεδομένο δε, ότι σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 55 του ν. 4387/2016 οι ασφαλισμένοι των εντασσόμενων φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών στον ΕΦΚΑ (ήδη e-ΕΦΚΑ) εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτών, όπως ισχύουν, εκτός όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο ν. 4387/2016, και με τις διατάξεις του τελευταίου αυτού νόμου δεν ορίζεται οτιδήποτε για διαφορετικό όριο ηλικίας σε σχέση με εκείνο που αναφέρεται στη νομοθεσία του ΟΓΑ, η σχετική ρύθμιση δεν καταργήθηκε με το ν. 4387/2016 και εξακολουθεί να ισχύει, αφού άλλωστε, ούτε από το γράμμα των οικείων διατάξεων του ν. 4387/2016 ούτε από την αιτιολογική έκθεση του νόμου προκύπτει πρόθεση κατάργησής της (ΣΤΕ 1220/2021 ad

hoc για τον ΟΓΑ και την διατήρηση της νομοθεσίας του μέσω της ως άνω διάταξης, ατομ. Γνωμ. ΝΣΚ 240/2018).

35. Ως εκ τούτου, οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ μπορούν να συνταξιοδοτούνται με βάση το εφαρμοστέο και στον Οργανισμό ειδικό καθεστώς του ν. 612/1977, πλην όμως, ορθά δεν λαμβάνουν την βασική σύνταξη από τον Οργανισμό αυτό (και ήδη e-ΕΦΚΑ) εάν δεν έχουν συμπληρώσει το 67^ο έτος της ηλικίας τους, προϋπόθεση η οποία τίθεται από την, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, διακρατηθείσα σε ισχύ νομοθεσία του πρώην ΟΓΑ και κάμπτεται κατά το μέρος αυτό τις διατάξεις του ν. 612/1977 που δεν θέτουν ηλικιακό όριο στις κατηγορίες ασφαλισμένων που αφορούν.

Επί του σημείου αυτού κρίνεται σκόπιμο να τονισθούν τα εξής: η ως άνω βασική σύνταξη χορηγείται σε όλους τους ασφαλισμένους του Οργανισμού με τους όρους και τις προϋποθέσεις του ν. 4169/1961, όπως άλλωστε αναφέρεται στο ν. 2458/1997. Μάλιστα στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν. 2458/1997 ο νομοθέτης επιφυλάχθηκε μόνο για τις εξαιρέσεις του εδαφίου δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, δηλαδή για όσους λαμβάνουν πολεμική σύνταξη ή κατέστησαν ανάπηροι κατά τη διάρκεια πολεμικών γεγονότων σε εκπλήρωση στρατιωτικής υποχρέωσης. Και αυτό προφανώς γιατί η βασική σύνταξη του ΟΓΑ έχει προνοιακό χαρακτήρα (σχετ. ατομ. Γνωμ. ΝΣΚ 317/2011), αφενός διότι, όσοι υπήχθησαν στην ασφάλιση του Οργανισμού υπό το καθεστώς του ν. 4169/1961, ασφαλίστηκαν σ' αυτόν ουσιαστικά χωρίς καταβολή εισφορών και αφετέρου, ο σκοπός στον οποίο αποβλέπει η εν λόγω σύνταξη, δηλαδή η κάλυψη των στοιχειωδών αναγκών του οικονομικώς ασθενέστερου αγροτικού πληθυσμού, δεν συντρέχει όταν ο ασφαλισμένος του Ο.Γ.Α. λαμβάνει σύνταξη από άλλον φορέα (Σ.τ.Ε 1324/2022, 1203/2022, 9/2016, 1286/2010).

36. Οι ως άνω κρίσεις και παραδοχές δεν έρχονται σε αντίθεση με τα όσα δέχεται η με αριθμό 6/2015 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, καθόσον το ερώτημα που προκάλεσε την έκδοσή της ήταν αν ο ΟΓΑ μετά την σύσταση του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών (ν. 2458/1997), οφείλει να απονέμει σύνταξη γήρατος στους ασφαλισμένους του, σύμφωνα με τις ευεργετικές διατάξεις του ν. 612/1977. Πράγματι, η γνωμοδότηση αυτή δέχθηκε ότι ο ν. 2458/1997 ο

οποίος με διατάξεις του προέβλεπε συγκεκριμένα όρια ηλικίας, ως προϋπόθεση χορήγησης σύνταξης στους ασφαλισμένους του Οργανισμού αυτού, δεν απέκλειε την εφαρμογή του ν. 612/1977 και επί αυτών, έστω και χωρίς τη συμπερίληψη ρητής πρόβλεψης περί της ισχύος του στην ασφαλιστική – συνταξιοδοτική νομοθεσία του ΟΓΑ και συμπερασματικά, ο ν. 612/1977 εφαρμοζόταν μετά το ν. 2458/1997, αυτοτελώς, ως ειδική διάταξη, στον ΟΓΑ, ακριβώς διότι ο Οργανισμός αυτός αποτελούσε (εφεξής εννοείται της 01-01-1998) φορέα κοινωνικής ασφάλισης εποπτευόμενο από το Υπουργείο (τότε) Κοινωνικών Υπηρεσιών.

37. Εξάλλου, εάν η βούληση του νομοθέτη ήταν να χορηγηθεί η βασική σύνταξη γήρατος του ΟΓΑ (του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 4169/1961) και σε όσους συνταξιοδοτούνται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 612/1977, χωρίς ηλικιακό όριο, αυτός θα το είχε ορίσει ρητά και στον μεταγενέστερο ν. 4387/2016, πράγμα που δεν έκανε.

38. Αντιθέτως, στη μεταβατική ρύθμιση του άρθρου 99 του νόμου τούτου, που αφορά τις καταβαλλόμενες στους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ συνταξιοδοτικές παροχές, όρισε, προκειμένου για συντάξεις οι οποίες εκδίδονται επί αιτήσεων που υποβάλλονται ή θα υποβληθούν από 01-01-2017 έως και την 31-12-2030, ότι αυτές υπολογίζονται (με την προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 περιπτώσεις α και β του άρθρου αυτού ποσόστωση) ως το άθροισμα δύο ποσών, ήτοι: α) του ποσού της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης που προκύπτει με βάση τις διατάξεις του ν. 4387/2016 και β) του ποσού που προκύπτει από τον υπολογισμό με βάση τις «γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις» του πρώην ΟΓΑ. Συνεπώς, ο κοινωνικοασφαλιστικός νομοθέτης, διακράτησε σε ισχύ, με την ρητή παραπομπή στις ισχύουσες για τον πρώην ΟΓΑ διατάξεις (γενικής, ειδικής ή καταστατικής του νομοθεσίας) τόσο την διάταξη του άρθρου 12 του ν. 2458/1997, όσο και την διάταξη του άρθρου 4 του ν. 4169/1961, μέσω των οποίων γίνεται ο υπολογισμός του ενός τμήματος της δικαιούμενης παρά των ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ σύνταξης στα πλαίσια του ανωτέρω άρθρου 99 του ν. 4387/2016 (το οποίο τμήμα αποτελείται, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2458/1997, από το άθροισμα; α) της προβλεπόμενης στο άρθρο 5 του ν. 2458/1997 ανταποδοτικής σύνταξης και β) της προβλεπόμενης στο άρθρο

4 του ν. 4169/1961 προνοιακής σύνταξης – το έτερο τμήμα της σύνταξης του εν λόγω άρθρου 99 είναι η εθνική και η ανταποδοτική σύνταξη του ν. 4387/2016).

39. Για όσους λοιπόν συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις του ν. 612/1977, θα ισχύσουν, *mutatis mutandis*, τα όσα έγιναν πιο πάνω ερμηνευτικώς δεκτά, ήτοι ότι, προκειμένου να χορηγηθεί, στα πλαίσια του άρθρου 99 του ν. 4387/2016, εκτός της ανταποδοτικής σύνταξης του άρθρου 5 του ν. 2458/1997, και η προνοιακή «βασική» σύνταξη (του άρθρου 4 του ν. 4169/1961) στους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ, θα πρέπει, για την τελευταία, να πληρούται πάντοτε και η ηλικιακή προϋπόθεση (των 67 ετών) που τίθεται ως προϋπόθεση από την διάταξη αυτή για τη λήψη της «βασικής» σύνταξης.

40. Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα της Υπηρεσίας προσήκει η απάντηση ότι, δεν δύναται να χορηγηθεί, στα πλαίσια του άρθρου 99 του ν. 4387/2016, η «βασική» σύνταξη γήρατος του πρώην ΟΓΑ (άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 4169/1961), όπως ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2458/1997, στους συνταξιοδοτούμενους του Οργανισμού αυτού με τις διατάξεις του ν. 612/1977, χωρίς την τήρηση του ορίου ηλικίας των 67 ετών, που θέτουν οι ειδικές για τον ΟΓΑ διατάξεις.

Απάντηση:

41. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στα υποβληθέντα ερωτήματα το ΝΣΚ (ΣΤ΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ομόφωνα, ως ακολούθως:

α) ως προς το πρώτο ερώτημα: οι πάσχοντες από κληρονομική σιδηροβλαστική αναιμία δεν υπάγονται στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 16 του ν. 2227/1994 και κατ' επέκταση στο ειδικό και ευεργετικό καθεστώς συνταξιοδότησης του ν. 612/1997 και

β) ως προς το δεύτερο ερώτημα: η χορηγούμενη, στα πλαίσια του άρθρου 99 του ν. 4387/2016, προνοιακή «βασική» σύνταξη γήρατος στους ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ, που αναφέρεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 4169/1961 και καταβάλλεται στους ασφαλισμένους του Οργανισμού αυτού

παράλληλα με την ανταποδοτική σύνταξη, που δικαιούνται αυτοί να λάβουν σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 12 του ν. 2458/1997, δεν δύναται να καταβληθεί στους συνταξιοδοτούμενους λόγω γήρατος με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977 ασφαλισμένους του πρώην ΟΓΑ, χωρίς τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ορίου ηλικίας των 67 ετών.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 30/06/2023

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

GEORGIOS
KANELLOPOULOS

Ψηφιακά υπογεγραμμένο
από GEORGIOS
KANELLOPOULOS
Ημερομηνία: 2023.06.30
15:55:06 EEST

Η Εισηγήτρια

GEORGIA
ZOUGANELI

Ψηφιακά
υπογεγραμμένο
από GEORGIA

Γεώργιος Κανελλόπουλος

Γεωργία Ζουγανέλη

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Πάρεδρος ΝΣΚ